

27 -09- 2013
01-

Bosna i Hercegovina
Ministarstvo odbrane/obrane

Босна и Херцеговина
Министарство одбране

PROGRAM

TRANZICIJE I ZBRINJAVANJA OTPUŠTENOG PERSONALA
MINISTARSTVA ODBRANE I ORUŽANIH SNAGA
BOSNE I HERCEGOVINE

“PERSPEKTIVA“

Sarajevo, ažurirano avgust 2013. godine

S A D R Ž A J

I OPĆE ODREDBE	4
1. Svrha	4
2. Polazne osnove	6
3. Cilj	7
4. Primjenjivost	7
5. Reference	7
II DEFINICIJA, CILJEVI I PRINCIPI TRANZICIJE I ZBRINJAVANJA OTPUŠTENOG PERSONALA	9
III OBLICI TRANZICIJE I ZBRINJAVANJA OTPUŠTENOG PERSONALA I ZADACI INSTITUCIJA ODBRANE	9
IV PROJEKTI PODRŠKE I ZBRINJAVANJA OTPUŠTENOG PERSONALA	9
1. Uvjeti u kojima se realizira Program	9
2. Karakteristike stanja i sistema tranzicije personala u MO i OS BiH.....	10
3. Prepostavke za realizaciju	12
4. Održivost Programa	13
5. Ciljne grupe	14
6. Programski okvir	15
6.1. Vizija	15
6.2. Ciljevi	15
6.2.1. Opći ciljevi	15
6.2.2. Posebni ciljevi	16
6.3. Principi.....	16
7. Osnovni projekti zbrinjavanja otpuštenog personala	16
7.1. Projekat informiranja i medijske podrške	17
7.2. Motivacijski kursevi – projekat tranzicijskih radionica.....	19
7.3. Projekat informiranja o malom i srednjem preduzetništvu	20
7.4. Projekat savjetovanja i pomoći pri pronalaženju posla	22
7.5. Projekat redovnih otpremnina *1.....	22
7.6. Projekat kreditiranja poznatog poslodavca	23

7.7. Projekat pomoći u oblasti poljoprivrede	24
7.8. Projekat stručnog usavršavanja i osposobljavanja	24
7.9. Projekat zapošljavanja kod dobavljača i poslovnih partnera MO	25
7.10. Projekat ustupanja vojnih objekata za privrednu djelatnost *2.....	25
8. Prioriteti i strategija provođenja Programa	26
8.1. Prioriteti zbrinjavanja personala	26
8.2. Upravljanje informacijama	27
8.3. Priprema lica za otpust i faze procesa tranzicije i zbrinjavanja.....	27
9. Programski pristup	28
9.1. Institucionalni pristup	28
9.2. Ekonomski pristup	28
9.3. Finansiranje	29
9.3.1. Unutrašnji izvori finansiranja	29
9.3.2. Vanjski izvori finansiranja	30
9.3.4. Dopunski izvori finansiranja	30
10. Praćenje (monitoring) i evaluacija implementacije Programa.....	31
V NADZOR, NADLEŽNOSTI I ODGOVORNOSTI	32
1. Nadzor i koordinacija provođenja Programa tranzicije i zbrinjavanja	32
2. Nadležnosti i odgovornosti za provođenje Programa tranzicije i zbrinjavanja.32	
2.1. Ministar odbrane BiH	32
2.2. Zamjenici ministra odbrane BiH.....	33
2.2. Organizacijske jedinice Ministarstva odbrane BiH	33
2.3. Zajednički štab Oružanih snaga BiH	36
2.4. Drugi organi i institucije svih nivoa	37
3. Zaključak	40
VI ZAVRŠNE ODREDBE	42
1. Ažuriranje Programa	42
2. Stupanje na snagu	42

Na osnovu člana 61. Zakona o upravi (“Službeni glasnik BiH”, broj: 32/02), člana 13. stav 1. tačke o) i z), i člana 15. tačka a) Zakona o odbrani Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik BiH”, broj 88/05), a u skladu sa usvojenom (ažuriranom) Politikom tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog personala Ministarstva odbrane i Oružanih snaga Bosne i Hercegovine, broj: 10-02-3-5627-1/08 od 27.06.2013. godine, d o n o s i m

P R O G R A M

TRANZICIJE I ZBRINJAVANJA OTPUŠTENOG PERSONALA MINISTARSTVA ODBRANE I ORUŽANIH SNAGA BOSNE I HERCEGOVINE

“ P E R S P E K T I V A ”

I OPĆE ODREDBE

1. Svrha

Svrha Programa tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog personala Ministarstva odbrane i Oružanih snaga Bosne i Hercegovine „Perspektiva” (**u dalnjem tekstu: Program “Perspektiva”**) je operacionalizacija Politike tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog personala MO i OS BiH (**u dalnjem tekstu: Politika tranzicije**) i definiranje mjera i aktivnosti koje realiziraju Ministarstvo odbrane i Oružane snage Bosne i Hercegovine (**u dalnjem tekstu: institucije odbrane BiH**) u saradnji sa svim nivoima vlasti u cilju zbrinjavanja personala otpuštenog iz profesionalne vojne službe zbog isteka i nemogućnosti produženja profesionalnog ugovora po članu 101. Zakona o službi u OS BiH, a u skladu sa članom 173. stav a), c) i d) istog Zakona, odnosno proglašenog prekobrojnim tokom reforme institucija odbrane ili reorganizacije i smanjenja brojnog stanja (**u dalnjem tekstu: otpušteni personal**).

Funkcije i procesi tranzicije i zbrinjavanja personala predstavljaju važan sadržaj politike i sistema za upravljanje ljudskim resursima u institucijama odbrane BiH.

Pitanje tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog personala je veoma složeno pitanje koje zahtijeva adekvatan pristup svih nivoa vlasti i državnih struktura u BiH i entiteta, počev od nadležnih ministarstava, organa i institucija iz oblasti obrazovanja, rada i zapošljavanja, organa regionalne i lokalne samouprave, privrednih komora i udruženja, te nevladinih organizacija i medija.

Program "Perspektiva" predstavlja dio socijalnog programa kojim se rješavaju problemi reintegracije u civilni život navedenih kategorija otpuštenih pripadnika institucija odbrane BiH.

Program "Perspektiva" se razvija sa dugoročnom namjenom i sa ciljem da osigura brzu i uspješnu reintegraciju otpuštenog personala u civilni život i lokalnu zajednicu.

Zbog potreba Oružanih snaga za kadrovima određenog profila, sposobnosti i starosne dobi i nemogućnosti reguliranja stanja u službi adekvatnim postavljenjem na dužnost svih oficira, podoficira i vojnika u starijoj životnoj dobi, smanjuje se mogućnost da svi pripadnici Oružanih snaga ostanu u službi do penzioniranja. Iz tih razloga će se konstantno pojavljivati određeni broj lica iz ovih kategorija koji će biti otpušteni, te se, stoga, nameće potreba njihovog trajnog zbrinjavanja.

Profesionalna vojna lica (**u dalnjem tekstu: PVL**) su osnovna kategorija personala koji je predmet tranzicije i zbrinjavanja u smislu reintegracije u civilni život.

Programom se predviđa i zbrinjavanje civilnih lica u Oružanim snagama i zaposlenika u MO BiH u uvjetima njihovog otpusta nastalog uslijed reorganizacije OS BiH ili u procesu reforme sistema odbrane.

Program se ne primjenjuje na državne službenike, jer je status istih reguliran Zakonom o državnoj službi u institucijama BiH.

Ovim programom se osigurava jedinstvena institucionalna podrška svih nivoa vlasti, nevladinog sektora i potencijalnih donatora otpuštenom personalu, čime se pozitivno utiče na povećanje interesiranja za vojni poziv kod mlade populacije.

Posredan zahtjev za izradu ovog dokumenta sadržan je u opredjeljenju Bosne i Hercegovine za pristupanje evroatlantskim i regionalnim integracijama u oblasti sigurnosti, što podrazumijeva i definiranje Oružanih snaga po strukturi, brojnoj veličini i standardima koji važe za te oblike organiziranja.

Konačno, Program „Perspektiva” predstavlja, sadržinski i po svom nazivu, cjelovit, stručan i efikasan program koji je izradilo MO BiH na temelju najboljih inozemnih iskustava i domaćih posebnosti i čija je svrha da pomogne otpuštenom personalu da uspješno nastavi svoju karijeru izvan institucija odbrane, to jest, u okruženju koje je bitno drugačije od vojnoga.

Program „Perspektiva” je otpuštenom personalu na raspolaganju tokom cijelog perioda tranzicije: od trenutka prijema naredbe/obavještenja o otpustu do ostvarenja druge karijere u civilnom okruženju.

Otpuštenom personalu se omogućuje savjetodavna, edukacijska i druga stručna podrška i pomoć definirana Programom.

2. Polazne osnove

Bosna i Hercegovina se opredijelila za cjelovitu reformu sistema odbrane na putu u evroatlantske integracije. Ovo opredjeljenje je zasnovano na spoznaji o neophodnosti promjena u ovom sektoru, u skladu sa izmijenjenim međunarodnim okolnostima, dostignućima u vojnoj nauci i tehnički opredjeljenjem za uključivanje u integrativne procese u oblasti sigurnosti.

Takvo opredjeljenje podrazumijeva razvoj brojno manjih, visoko profesionalnih i savremeno opremljenih Oružanih snaga, koje će moći odgovoriti namjeni i zadacima definiranim **Zakonom o odbrani BiH** i ispuniti ciljeve **Sigurnosne i odbrambene politike BiH**.

Saglasno navedenom opredjeljenju, pristupilo se izradi cjelovitog Programa tranzicije i zbrinjavanja personala koji će biti otpušten zbog nemogućnosti produženja ugovora o PVS zbog neispunjavanja uvjeta iz člana 101. Zakona o službi u OS, otpusta personala nastalog uslijed reorganizacije OS BiH i otpusta viška personala nastalog u procesu reforme sistema odbrane, sa namjerom da se razvije program i institucije koje će ga moći pravovremeno realizirati.

3. Cilj

Cilj Programa je definiranje:

- Mjera i aktivnosti institucija odbrane BiH u oblasti tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog personala,
- Principa i oblika saradnje između institucija odbrane BiH i drugih državnih organa i institucija svih nivoa, privrednih subjekata, unija poslodavaca, donatora i nevladinih organizacija u oblasti tranzicije i zbrinjavanja, odnosno sistemsko uređenje oblasti tranzicije i zbrinjavanja i mjera i aktivnosti koje, u okviru iste, realiziraju institucije odbrane BiH sa civilnim organima i institucijama BiH i entiteta i
- Principa i oblika saradnje sa drugim zemljama, međunarodnim organizacijama i potencijalnim donatorima u cilju izgradnje i jačanja sposobnosti institucija odbrane BiH za djelovanje u oblasti tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog personala.

4. Primjenjivost

Program tranzicije i zbrinjavanja se primjenjuje na institucije odbrane BiH, odnosno personal koji će biti otpušten iz OS BiH nakon isteka ugovora zbog neispunjavanja uvjeta propisanih članom 101. Zakona o službi u OS BiH ili kao posljedica donošenja odluke o reorganizaciji Oružanih snaga ili reformi sistema odbrane.

Program se ne primjenjuje na državne službenike, čiji je status reguliran Zakonom o državnoj službi u institucijama BiH.

5. Reference

Referentni normativni i drugi akti kojima se uređuju pitanja od značaja za tranziciju i zbrinjavanje su:

- Zakon o odbrani BiH („Službeni glasnik BiH”, broj: 88/05),
- Zakon o službi u OS BiH („Službeni glasnik BiH”, broj: 88/05, 53/07, 59/09 i 74/10),

- Zakon o državnoj službi u institucijama BiH („Službeni glasnik BiH“, broj: 19/02, 35/03, 04/04, 17/04, 26/04, 37/04 , 48/05, 02/06, 32/07, 43/09, 8/10 i 40/12),
- Zakon o radu u institucijama BiH („Službeni glasnik BiH“, broj: 26/04, 07/05, 48/05 i 60/10),
- Entitetski zakoni o penzijskom, invalidskom i socijalnom osiguranju,
- Odbrambena politika BiH, broj: 01-011-2978-51/08 od 26.11.2008. godine,
- Odluka Predsjedništva BiH o veličini, strukturi i lokacijama Oružanih snaga BiH (Odluka), broj: 01-011-1110-6/06 od 05.07.2006 godine, Odluka o izmjenama i dopunama Odluke, broj: 06-011-69-61/08 od 17.01.2008. godine, Odluka o dopuni Odluke, broj: 05-11-618-6/08 od 18.03.2008. godine i Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o veličini, strukturi i lokacijama Oružanih snaga BiH, broj: 01-50-1-1067-10/12 od 18.04.2012. godine,
- Politika upravljanja odbrambenim resursima, broj: 12-03-8-6698/08 od 11.12.2008. godine,
- Politika odbrambenog planiranja, broj: 06-03-3-728/09 od 16.01.2009. godine,
- Politika odnosa s javnošću MO i OS BiH, broj: 14-03-3-844/10 od 19.02.2010. godine,
- Politika tranzicije i zbrinjavanja prekobrojnog personala Ministarstva odbrane i Oružanih snaga Bosne i Hercegovine, broj: 10-02-3-5627/08 od 07.10.2008. godine i (ažurirana) Politika tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog personala Ministarstva odbrane i Oružanih snaga Bosne i Hercegovine, broj: 10-02-3-5627-1/08 od 27.06.2013. godine,
- Politika sistema za upravljanje personalom u MO BiH i OS BiH, broj: 10-02-3-3-5592/07 od 14.12.2007. godine,
- Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji MO BiH, broj: 04-02-4045/06 od 28.07.2006. godine,
- Pravilnik o prijemu u vojnu službu (broj: 10-02-3-2096/08 od 23.04.2008. godine),
- Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji radnih mesta civilnih lica na službi u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine, broj: 10-02-3-4377/10 od 05.10.2010. godine i

- Formacijske knjige OS BiH, propisane i odobrene u julu 2007. godine, izmjene i dopune Knjiga ličnih formacija komandi i jedinica OS BiH, akt broj: 06-03-15-1160/08 od 25.02.2008.godine.

II DEFINICIJA, CILJEVI I PRINCIPI TRANZICIJE I ZBRINJAVANJA OTPUŠTENOG PERSONALA

Politikom tranzicije i zbrinjavanja personala MO i OS BiH definirani su pojam tranzicije i zbrinjavanja, ciljevi i osnovni principi tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog personala.

III OBLICI TRANZICIJE I ZBRINJAVANJA OTPUŠTENOG PERSONALA I ZADACI INSTITUCIJA ODBRANE

Politikom tranzicije i zbrinjavanja personala MO i OS BiH definirani su oblici tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog personala i zadaci institucija odbrane BiH u toj oblasti.

IV PROJEKTI PODRŠKE I ZBRINJAVANJA OTPUŠTENOG PERSONALA

1. Uvjeti u kojima se realizira Program

U poglavlju IV Politike tranzicije i zbrinjavanja personala MO i OS BiH (Tranzicija i zbrinjavanje otpuštenog personala) precizno su definirane ciljne grupe (kategorije) vojnih i civilnih lica i projekti pomoći i podrške otpuštenim licima u tranziciji.

Pri rješavanju pitanja u oblasti tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog personala treba imati u vidu i karakteristike okruženja u kome će se proces odvijati.

Osnovno opredjeljenje je da se licima kojima prestaje služba u institucijama odbrane osigura adekvatna pomoć prilikom reintegracije u civilni život, pri čemu treba imati u vidu sljedeće okolnosti privrednog okruženja u BiH:

- visoka stopa nezaposlenosti u BiH (na evidenciji Zavoda za zapošljavanje prema statističkim podacima nalazi se preko 500.000 nezaposlenih),
- spor privredni razvoj,
- stalni nedostatak sredstava za kapitalne investicije,

- ograničene mogućnosti otvaranja novih radnih mjesta,
- visoke kamatne stope na kredite za samostalnu privrednu djelatnost i
- uzajamna nepovezanost privrednih subjekata.

Navedeni okolnosti znatno otežavaju proces zbrinjavanja i reintegracije otpuštenog personala u civilni život, što zahtijeva adekvatan pristup svih nivoa vlasti u BiH i entitetima, počev od nadležnih ministarstava, organa i institucija iz oblasti obrazovanja, rada i zapošljavanja, organa regionalne i lokalne samouprave, privrednih komora i udruženja, te nevladinih organizacija i medija.

2. Karakteristike stanja i sistema tranzicije personala u MO i OS BiH

Zakonom o službi u OS BiH - član 101. stav 1. definirana je maksimalna dužina trajanja službe profesionalnih vojnih lica u Oružanim snagama, i to:

- a) oficira - 30 godina, ali najduže do 55. godine života,
- b) podoficira (OR-5-9) - 30 godina, ali najduže do 50. godine života i
- c) vojnika (OR-1-4) - 15 godina, ali najduže do 35. godine života,

a u stavu 2. određeno je da u slučaju potrebe službe, ministar odbrane može određenom broju lica produžiti trajanje službe i nakon godina života predviđenih u stavu 1. ovog člana.

U odnosu na 2008. godinu, kada je otpočela izgradnja sistema tranzicije i zbrinjavanja, Oružane snage BiH na kraju 2012. godine imaju daleko povoljniju starosnu strukturu u kategoriji vojnika, i nešto manje povoljnju starosnu strukturu generala, oficira, podoficira i civilnih lica.

Na kraju 2008. godine OS BiH bile su popunjene sa ukupno 9.907 lica, od čega sa 1.999 oficira, 3.063 podoficira, 4.210 vojnika i 635 civilnih lica. Prosječna starost generala bila je 47 godina, oficira 38 godina, podoficira 37, vojnika 33, a civilnih lica 42 godine.

Na kraju 2012. godine OS BiH su popunjene sa ukupno 9.758 lica, od čega sa 1.978 oficira, 2.962 podoficira, 4.151 vojnika i 655 civilnih lica. Prosječna starost generala sada je 49 godina, oficira 41 godina, podoficira 40, civilnih lica 44 godine, a vojnika 28 godina.

U periodu 01.01.2010. do 31.07.2013. godina ukupno je, po članu 101. stav 1. Zakona o službi u OS BiH, otpušteno 2.687 vojnih lica, od čega 1.762 vojnika u 2010. godini, 181 vojnik u 2011. godini, 1 vojnik u 2012. godini i 731 vojnik i 12 podoficira u tekućem periodu 2013. godine.

U istom periodu, OS BiH su podmlađene sa 2.647 mlada vojnika, od čega 228 žena, to jest sa 888 vojnika u 2010. (74 žene), 1.180 vojnika u 2011. godini (105 žena), 59 vojnika u 2012. godini (16 žena), a 520 vojnika (33 žene) u tekućem periodu 2013. godine.

Tranzicija vojnog personala, shodno članu 101. stav 1. Zakona o službi u OS BiH, će se nastaviti i u narednom periodu. Trenutne analize pokazuju da će, pored još 49 vojnika koji će biti otpušteni do kraja 2013. godine, 77 vojnika biti otpušteno u 2014.godini, 61 u 2015., 99 u 2016., 96 u 2017. i 219 vojnika u 2018. godini, odnosno ukupno 501 vojnik do kraja 2018. godine.

MO i OS BiH će, najvjerovalnije, od 2014. godine pa nadalje, samostalno nastaviti sa procesom tranzicije vojnog personala.

Proces potpune izgradnje i osposobljenosti vlastitih tranzicijskih kapaciteta za samostalno djelovanje u budućnosti, treba biti završen do kraja 2013. godine, odnosno istovremeno sa završetkom implementacije NATO - Perspektiva programa za BiH krajem tekuće godine.

U vezi sa tim, proces izgradnje i osposobljavanja vlastitih tranzicijskih kapaciteta za samostalno djelovanje u budućnosti je skoro okončan. Predstoji da se, zbog izvršenih organizacijskih i drugih promjena u odbrambenom sistemu BiH, u što skorije vrijeme izvrši ažuriranje programskih dokumenata o tranziciji (Politike, Programa i Pravilnika) i da se osigura bolja finansijska podrška Programa "Perspektiva", to jest da se u Sistemu planiranja, programiranja, budžetiranja i izvršenja (SPPBI) uspostavi posebna budžetska linija za tranziciju, kojom će se osigurati efikasna finansijska podrška svih tranzicijskih procesa u budućnosti.

Tokom proteklih par mjeseci pristupilo se ažuriranju Politike tranzicije i zbrinjavanja, kao osnovnog strateškog dokumenta koji regulira pitanja tranzicije i zbrinjavanja personala i ista je, nakon razmatranja i davanja mišljenja, prijedloga i sugestija u cilju unapređenja postojećih rješenja od strane organizacijskih jedinica MO i OS BiH, odobrena i potpisana od Ministra odbrane BiH.

Politika tranzicije i zbrinjavanja ažurirana je u skladu sa, u proteklim godinama, postignutim napretkom u izgradnji i unapređenju vlastitog sistema tranzicije i razvoju tranzicijskih kapaciteta MO i OS BiH i, od Ministra odbrane BiH, odobrenom Odlukom o izmjeni odluka o formiranju, nadležnostima, ovlaštenjima i razmještaju regionalnih timova za regrutiranje i regionalnih tranzicijskih centara Ministarstva odbrane BiH, broj: 10-34-1-1597/12 od 10.04.2012. godine.

Ažuriranje Programa „Perspektiva“ i Pravilnika o tranziciji, te donošenje Operativnog uputstva za asistenciju otpuštenog personala OS BiH i svih tranzicijskih obrazaca je, također, u završnoj fazi.

3. Prepostavke za realizaciju

- Saglasno definiranoj namjeni i zadacima Oružanih snaga postoji potreba njihovog konstatnog podmlađivanja.
- Zakonom o službi u Oružanim snagama osigurat će se penzioniranje određenog broja profesionalnih vojnih lica, koji ispunjavaju zakonom propisane uvjete.
- Institucije odbrane BiH će, formiranjem početnog fonda iz vlastitih i iz drugih izvora finansiranja, osigurati potrebna finansijska sredstva za pokretanje početne faze Programa, kao i sredstva za njegovo cijelovito provođenje.
- Projekti pomoći, definirani ovim programom, neće se implementirati direktnom dodjelom određenih finansijskih sredstava korisnicima pomoći, nego implementacijom, pod tačno definiranim uvjetima, konkretnih oblika asistencije, edukacije i pomoći u reintegraciji u civilni život, sa ciljem da se kompleksom različitih aktivnosti više organa i institucija od državnog i entetskog nivoa do nivoa lokalne uprave i samouprave, počev od informiranja o tržištu rada do savjetovanja i pomoći u pronaalaženju posla, otpuštenim licima pomogne u što bržoj i lakšoj reintegraciji iz vojnog u civilni život, tako što će se iskoristiti raspoloživi resursi sistema, a finansijska sredstva će se koristiti samo onda kada je to nužno, odnosno kada se ponude održivi projekti za razvoj.
- Implementacija projekata pomoći, koja podrazumijeva realizaciju obaveznih projekata (Projekat informiranja i medejske podrške i motivacijski kursevi-projekat tranzicijskih radionica) i izbor i

realizaciju pojedinačnog projekta asistencije, neće se moći za sve otpuštene osobe realizirati u jednoj budžetskoj godini.

- MO i OS BiH će, shodno Zakonu o finansiranju, Zakonu o budžetu institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH i ostalih važećih propisa, nastojati da, kroz Sistem planiranja, programiranja, budžetiranja i izvršenja (SPPBI), osigura što bolju finansijsku podršku Programa "Perspektiva", to jest, da se u Sistemu planiranja, programiranja, budžetiranja i izvršenja uspostavi posebna budžetska linija za tranziciju, kojom će se osigurati efikasna finansijska podrška svih tranzicijskih procesa u budućnosti.
- Znanja i vještine stečene u sistemu obrazovanja OS bit će, u skladu sa zakonom, verificirana od obrazovnih institucija BiH i entiteta, kantona i općina.
- U realizaciji sadržaja prekvalifikacije otpuštenog personala za adekvatna zanimanja u civilnim institucijama, koristit će se postojeći civilni sistem obrazovanja u mjeri njegove primjenjivosti.
- Program će koristiti postojeću mrežu službe za zapošljavanje, kao i mreže unije poslodavaca i privrednih komora.
- Procjena radne sposobnosti vršit će se u skladu sa pozitivnim zakonskim i podzakonskim propisima iz te oblasti.
- Informacijski sistem za podršku programa razvijat će se ostvarivanjem neposredne veze sa postojećim bazama podataka OS i bazama podataka službi za zapošljavanje entiteta i agencija za rad i zapošljavanje BiH, unije poslodavaca i privrednih komora.

4. Održivost Programa

Razvojem i neposrednom primjenom sadržaja Programa u uvjetima predvidive karijere, osigurava se potpuna sigurnost pripadnika institucija odbrane da će im u vremenu prestanka njihove službe biti pružena blagovremena i sadržajna pomoć institucija koje su u tu svrhu razvijene, ako im služba prestane bez prava na penziju. Otpušteni pripadnici institucija odbrane će svojim radnim i stručnim kvalitetima doprinijeti bržem razvoju struktura u kojima se zaposle i društva u cjelini i poboljšati ugled pripadnika Oružanih snaga u cjelini, čime će se doprinijeti povećanju interesiranja mladih za vojni poziv i kvalitetnijem odabiru lica za prijem na službu u Oružane snage.

5. Ciljne grupe

Program tranzicije i zbrinjavanja obuhvata rješavanje pitanja zbrinjavanja otpuštenih profesionalnih vojnih lica, civilnih lica u OS, kao i zaposlenika u MO BiH, koji ispunjavaju sljedeće uvjete:

a) profesionalna vojna lica:

1. da su u statusu profesionalnog vojnog lica najmanje 3 godine i
2. da im profesionalna vojna služba prestaje zbog godina starosti i neispunjavanja drugih uvjeta iz člana 101. i 173. stav a), c) i d) Zakona o službi u OS BiH, i to:
  - a) istekom ugovornog roka o prijemu na službu, ako se ugovor ne produži,
  - b) zbog ograničene sposobnosti, kada profesionalno vojno lice ne prihvati premještaj uzrokovani izmijenjenim sposobnostima i
  - c) istekom vremena raspolažanja u skladu s članom 145. Zakona o službi u OS BiH („Sl.glasnik BiH“, broj: 88/05).

b) civilna lica u OS BiH:

1. da su u statusu civilnog lica najmanje 3 godine,
2. da im služba u OS BiH prestaje uslijed prekobrojnosti po osnovu ukidanja radnog mjesta odnosno dužnosti na kojoj se nalaze, odnosno neispunjavanja uvjeta propisanih za radno mjesto na kome se nalaze, uslijed organizacijskih promjena u OS BiH.

c) zaposlenici u MO BiH:

1. da su na radu u MO BiH proveli najmanje 3 godine,
2. da im radni odnos u MO BiH prestaje po osnovu ukidanja radnog mjesta odnosno dužnosti na kojoj se nalaze, odnosno neispunjavanja uvjeta propisanih za radno mjesto na kome se nalaze uslijed reorganizacije MO BiH.

U ciljnu grupu se ne uključuju državni službenici i PVL kojima će služba prestati po osnovu prava na penziju ili na drugi način definiran članom 173. Zakona o službi u OS BiH.

6. Programski okvir

6.1. Vizija

Programom tranzicije i zbrinjavanja želi se razviti sistem i kapaciteti za plansku tranziciju i zbrinjavanje otpuštenog personala, čime će se osigurati da svako PVL u Oružanim snagama najmanje dvije godine unaprijed zna datum i osnov prestanka službe u Oružanim snagama, radi blagovremenog otpočinjanja socijalne adaptacije i priprema za ekonomsku reintegraciju u civilne strukture. Realizacijom sadržaja Programa će se stvoriti prepostavke za razvoj efikasnog sistema izbora novog personala u OS u budućnosti, uvođenjem modela predvidive vojne karijere.

6.2. Ciljevi

Osnovni cilj ovog programa je osiguranje kvalitetnog zbrinjavanja otpuštenog personala, a ujedno da postane sastavni dio sistema upravljanja personalom u institucijama odbrane. Naime, u sistemu "predvidive karijere", cilj ovog programa je da uspostavi sistem institucionalne podrške licima kojima će služba u institucijama odbrane prestati bez prava na penziju.

6.2.1. Opći ciljevi

Opći ciljevi Programa mogu se identificirati u sljedećem:

- razvoj spoznaje o radnim vrijednostima pripadnika Oružanih snaga kod javnosti, sa težištem na potencijalnim poslodavcima,
- identifikacija prenosivih znanja i vještina pripadnika Oružanih snaga i njihove primjenjivosti u strukturama izvan Oružanih snaga,
- razvoj projekata zbrinjavanja kojima će se osigurati adekvatno zbrinjavanje otpuštenog personala,
- iskoristiti specifična znanja i sposobnosti koje su pripadnici Oružanih snaga stekli tokom službe u Oružanim snagama za brži razvoj privrede i društva u cjelini,
- osiguranje kontinuiranog finansiranja u obimu potrebnom za plansku realizaciju sadržaja Programa,
- osiguranje pune transparentnosti Programa i njegovih sadržaja,

- razvoj sistema monitoringa i evaluacije kojima će se osigurati kvalitetno praćenje rezultata rada i omogućiti blagovremeno otklanjanje nedostataka radi dostizanja najboljih rezultata.

6.2.2. Posebni ciljevi

Posebni ciljevi Programa neposredno su vezani za personal koji će biti otpušten i sadržaje projekata koji će biti u funkciji neposrednog rada sa tim licima:

- Preko sredstava javnog informiranja i sistemom unutrašnjeg informiranja u Oružanim snagama osigurati blagovremeno i potpuno informiranje svih pripadnika Oružanih snaga o sadržajima Programa, pravima i načinima njihovog ostvarivanja.
- Realizacijom motivacijskih kurseva i tranzicijskih radionica osigurati lakšu psihološku i sosijalnu adaptaciju tih lica i pripremiti ih za rad u novim uvjetima.
- Osigurati adekvatnu pomoć u traženju novog zaposlenja.
- Osigurati konstantnu pomoć savjetnika za lakšu reintegraciju u civilni život.
- Osigurati osposobljavanje otpuštenih lica školovanih u vojnim školama za poslove u gradanstvu u nivou stručne spreme koju posjeduju, sa težištem na licima čije kvalifikacije nemaju adekvatnu primjenu u strukturama izvan Oružanih snaga. Osposobljavanje vršiti u skladu sa izraženim željama tih lica i potrebama tržišta rada.

6.3. Principi

U tački 3. poglavlja II Politike tranzicije i zbrinjavanja personala MO i OS BiH (Definicija, ciljevi i principi tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog personala) precizno su definirani principi tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog personala.

7. Osnovni projekti zbrinjavanja otpuštenog personala

Zakonom o službi u Oružanim snagama utvrđeni su uvjeti prestanka službe za profesionalna vojna lica.

Ciljna grupa su ona lica kojima služba prestaje kao posljedica neproduženja ugovora zbog godina starosti, reorganizacije OS ili reforme sistema odbrane, a da pri tome ne mogu ostvariti pravo na penziju, jer nemaju neophodne zakonske uvjete za ostvarivanje prava na penziju.

Projekti podrške otpuštenom personalu su:

a) Obavezni projekti:

1. Projekat informiranja i medijske podrške,
2. Motivacijski kursevi – projekat tranzicijskih radionica.

b) Odabirni projekti:

1. Projekat informiranja o malom i srednjem preduzetništvu,
2. Projekat savjetovanja i pomoći pri pronalaženju posla,
3. Projekat redovnih otpremnina *¹,
4. Projekat kreditiranja poznatog poslodavca,
5. Projekat pomoći u oblasti poljoprivrede,
6. Projekat stručnog usavršavanja i osposobljavanja,
7. Projekat zapošljavanja kod dobavljača i poslovnih partnera MO i
8. Projekat ustupanja vojnih objekata za privrednu djelatnost *².

7.1. Projekat informiranja i medijske podrške

Projektom informiranja i medijske podrške se osigurava blagovremeno i potpuno informiranje ciljnih grupa o sadržajima i ciljevima Programa u cjelini, toku realizacije, problemima i narednim planovima, postupku uključenja otpuštenih lica u Program i daje se medijska podrška realizaciji planiranih sadržaja Programa u cjelini, a u skladu sa Politikom odnosa sa javnošću MO i OS BiH.

---

¹ Oznaka *1 u nazivu ovog projekta označava da je ovaj vid pomoći, shodno zakonskim propisima, dostupan licima koja postanu prekobrojna u sistemu odbrane uslijed reorganizacije OS BiH i MO BiH ili donošenjem odluke o reformi sistema odbrane.

² Oznaka *2 u nazivu ovog projekta označava da je ovaj vid pomoći, shodno zakonskim propisima dostupan otpuštenim licima samo pod uvjetom da se za ustupanje neperspektivnih vojnih objekata i imovine prethodno osigura saglasnost nadležnih entitetskih organa.

Projekat informiranja i medijske podrške je obavezan za sve korisnike Programa tranzicije i zbrinjavanja i preduvjet za korištenje ostalih (odabirnih) projekata pomoći.

Ciljne grupe prema kojima je ovaj projekat usmjeren su:

- pripadnici Oružanih snaga i članovi njihovih porodica,
- domaća javnost,
- potencijalni poslodavci,
- vladine i nevladine organizacije,
- inozemni partneri i potencijalni donatori.

Cilj ovog projekta je stvaranje sveukupnog povjerenja u Program tranzicije i zbrinjavanja. Jedinstvenom strategijom medijske podrške osigurati će se potpuno upoznavanje svih ciljnih grupa sa problemima otpuštenih lica, čime će se osigurati pozitivan stav javnosti prema ovom pitanju. Stalno će se potencirati razlike između otpuštenog personala i viška radne snage koji se pojavljuje u ostalim strukturama, na bazi činjenice da pripadnici Oružanih snaga koji se otpuštaju ne gube samo posao, već i profesiju, te im je potrebna veća pomoć. Naglašavati da se, u suštini, realizacijom Programa otpušteni personal OS samo dovodi u ravnopravan položaj sa ostalim licima koja traže posao.

Medijskim i marketinškim nastupom prema državnim organima i institucijama i organima entiteta, kantona i općina, naročito u oblasti obrazovanja i rada i zapošljavanja i drugim, te prema privrednim i drugim udruženjima i unijama poslodavaca, tj. potencijalnim poslodavcima, stalno potencirati moguće oblike saradnje i pomoći u tranziciji i zbrinjavanju vojnog personala, kako bi se unaprijedili kapaciteti MO BiH u implementaciji Politike tranzicije i zbrinjavanja, a isto tako isticati prenosive vještine pripadnika Oružanih snaga koje su upotrebljive u svim strukturama izvan Oružanih snaga.

U svim nastupima naglašavati da je Program otvoren za sve koji žele da u njemu učestvuju, čime treba osigurati angažiranje širokog kruga učesnika, uključujući i nevladine organizacije.

Prezentirajući sadržaje Programa inozemnim partnerima i potencijalnim donatorima, treba osigurati njihovu stručnu i materijalnu podršku.

Načini informiranja:

- usmeni razgovori (neposredni kontakti između učesnika u programu, uključujući zajedničke sastanke),
- novinski članci i oglasi,
- brošure, plakati, internet stranice,
- radio, TV i video program,
- konferencije za novinare, telefonski kontakti, javne tribine,
- poštanske pošiljke (obavještenja, ponude).

Posebni projekti medijske podrške:

- prezentacije Programa i njegovih projekata, planova i postignutih rezultata,
- prezentacije rada centara za regrutiranje i tranziciju i njihovih rezultata,
- prezentacija centara za obuku i znanja i vještina koje se u njima stiču,
- prezentacije uspješnih pojedinaca koji su prošli kroz Program,
- sajmovi zapošljavanja - po završetku obuke u centrima za obuku.

Za realizaciju ovog projekta odgovoran je Ured za odnose sa javnošću, Sektor za upravljanje personalom MO BiH (Odsjek za tranziciju personala) i Zajednički štab OS BiH.

7.2. Motivacijski kursevi - projekt tranzicijskih radionica

Motivacijski kursevi ili projekt tranzicijskih radionica traje 1 - 3 radna dana i obavezan je za sve korisnike Programa, te je, ujedno, preduvjet za korištenje ostalih (odabirnih) projekata pomoći.

Projekat se realizira u centrima za regrutiranje i tranziciju ili u drugim pogodnim mjestima, kao što su općinska središta, lokacije jedinica iz koje su polaznici kursa, pri čemu treba težiti rentabilnijem načinu, uz što manje troškove, preko savjetnika za tranziciju i to putem savjetovanja, testiranja sposobnosti i uvježbavanja osnovnih vještina za pronalaženje posla. U sastav tima uključuju se i psiholozi, a, po potrebi, i savjetnici iz službi za zapošljavanje. Po potrebi se mogu formirati pokretni timovi za realizaciju motivacijskih kurseva.

Sastoje se od sljedećih modula:

I modul: Prepoznaj svoje vrijednosti,

II modul: Vizija, plan, cilj i

III modul: Korak ispred promjena.

Navedeni projekat će se realizirati kroz sljedeće aktivnosti:

- predstavljanje svakog projekta pomoći pojedinačno i njegovih osobina,
- pružanje informacija i savjeta vezanih za proces prekvalifikacije i stučnog osposobljavanja,
- upoznavanje sa trenutnim stanjem na tržištu rada,
- razvoj vještina u pronalaženju posla (izrada CV-a, vođenje razgovora sa poslodavcem, itd.),
- testiranje sklonosti, vještina i sposobnosti,
- informiranje o mogućnostima pokretanja vlastitih malih i srednjih preduzeća,
- priprema i izrada vlastitog biznis plana ili plana prekvalifikacije.

Projekat je namijenjen za podršku otpuštenim licima u izradi vlastitog plana aktivnosti u procesu reintegracije u civilni život.

7.3. Projekat informiranja o malom i srednjem preduzetništvu

Projekat informiranja o malom i srednjem preduzetništvu je namijenjen onim korisnicima Programa tranzicije i zbrinjavanja koji se opredijele za dobijanje pomoći u svrhu samozapošljavanja radi pokretanja ili proširenja vlastitih malih ili srednjih preduzeća. Usmjeren je na upoznavanje otpuštenih lica sa cjelokupnim procesom pokretanja vlastitog biznisa, uključujući i normativnu regulativu, kao i na neposredno pružanje pomoći u pokretanju malog ili srednjeg biznisa kroz obuku, izradu biznis plana i grantove za nabavku potrebnih sredstava, mehanizacije ili opreme. Osnovna namjena projekta je neposredna pomoć u pokretanju vlastitog ili proširenju malog ili srednjeg biznisa kroz pružanje informacija o postojećim servisima (subvencije, podsticaji, obuke, mogućnosti kreditiranja) koji su ponuđeni na nivou općine, kroz nevladine organizacije i druge pružatelje usluga.

Projekat će se bazirati na posebnoj odluci ministra odbrane o dodjeli materijalne pomoći, ekvivalentno određenom iznosu nepovratnih finansijskih sredstava, u zavisnosti od dužine radnog staža u institucijama odbrane. Projekat će, u zavisnosti od raspoloživih finansijskih sredstava, biti dostupan otpuštenim licima koja ponude održive projekte pokretanja ili proširenja malog ili srednjeg biznisa.

Projekat će se realizirati u centrima za regrutiranje i tranziciju ili u drugim pogodnim mjestima, neposrednim kontaktom lica u tranziciji i ovlaštenih lica nadležnog centra za regrutiranje i tranziciju, a, po potrebi, se mogu uključiti i druga stručna lica iz nadležnih općinskih organa za oblast male privrede, regionalne razvojne agencije, nevladine organizacije iz oblasti pokretanja malog i srednjeg biznisa, privredni eksperti i slično.

Korisnik kojem se odobri korištenje ovog projekta pomoći, pored informiranja i obuke o cjelokupnom procesu pokretanja vlastitog biznisa, ima, u zavisnosti od dužine radnog staža u institucijama odbrane i raspoloživih finansijskih sredstava, pravo dobijanja odgovarajuće materijalne pomoći radi samozapošljavanja i pokretanja vlastitog malog ili srednjeg biznisa, prema sljedećim kriterijima:

GODINE SLUŽBE U INSTITUCIJAMA ODBRANE BiH	IZNOS u KM
Od 3 do 5 godina službe	Maksimalno do 2.000 KM
Od 6 do 9 godina službe	Od 2.000 do 3.000 KM
Od 10 do 12 godina službe	Od 3.000 do 4.000 KM
Od 13 do 15 godina službe	Od 4.000 do 6.000 KM
Od 16 do 18 godina službe	Od 6.000 do 8.000 KM
Od 19 do 21 godina službe	Od 8.000 do 10.000 KM
Od 22 do 25 godina službe	Od 10.000 do 12.000 KM
Preko 25 godina službe	15.000 KM

Ako su korisniku Projekta potrebna veća sredstva za pokretanje malog ili srednjeg biznisa, trošak prekoračenja snosi sam.

7.4. Projekat savjetovanja i pomoći pri pronalaženju posla

Projekat se provodi kroz neposrednu saradnju ovlaštenih lica nadležnog centra za regrutiranje i tranziciju i lica uključenog u Program tranzicije i zbrinjavanja sa potencijalnim poslodavcima i agencijama koje se bave aktivnostima pružanja pomoći pri pronalaženju zaposlenja. Zadatak mu je osigurati neposredne informacije o trenutnim potrebama tržišta rada, savjete i pomoć pri zapošljavanju.

Centri za regrutiranje i tranziciju, u saradnji sa filijalama entitetskih službi/biroa za zapošljavanje, unijama poslodavaca i privrednim komorama, otpuštenim će licima pružati savjete i pomoć pri pronalaženju posla u civilnom sektoru.

Projekat savjetovanja i pomoći pri pronalaženju posla je namijenjen da licima koja se opredijele za ovu vrstu pomoći pruži pomoć u pronalaženju novog zaposlenja, u skladu sa njihovim obrazovanjem, kako u institucijama i organima države i entiteta svih nivoa, tako i u preduzećima privatnog i javnog sektora, u zavisnosti od iskazanih potreba tržišta rada.

Ako korisnik, koji se opredijelio za ovu vrstu pomoći, u roku od jedne godine od momenta registracije za ovaj projekat ne nađe adekvatno zaposlenje u okviru stručne spreme, može mu se odobriti apliciranje za neki drugi projekat pomoći definiran ovim programom tranzicije i zbrinjavanja ili omogućiti korištenje pomoći radi samozapošljavanja i pokretanja vlastitog malog ili srednjeg biznisa prema kriterijima utvrđenim za taj projekat pomoći.

7.5. Projekat redovnih otpremnina *1

Projekat redovnih otpremnina se implementira u uvjetima donošenja odluke o prekobrojnosti personala uslijed reforme sistema odbrane ili reorganizacije institucija odbrane i predstavlja ispunjavanje zakonske obaveze MO BiH kao poslodavca.

Pravo na korištenje ovog projekta pomoći stiče se nakon isteka roka raspolaganja prekobrojnih lica u skladu sa članom 145. Zakona o službi u OS BiH, a zasnivat će se na posebnoj odluci ministra odbrane o visini otpremnine.

Ovaj projekat pomoći nije dostupan licima kojima profesionalna vojna služba prestane zbog neispunjavanja uvjeta iz člana 101. stav 1. Zakona o službi u OS BiH.

Oznaka *1 u nazivu ovog projekta označava da je ovaj vid pomoći, shodno zakonskim propisima, dostupan licima koja postanu prekobrojna u sistemu odbrane uslijed reorganizacije OS BiH i MO BiH ili donošenjem odluke o reformi sistema odbrane.

7.6. Projekat kreditiranja poznatog poslodavca

Ovaj projekat je, u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima, dostupan poznatim poslodavcima koji žele proširiti svoje poslove, a zasniva se na beskamatnom kreditiranju ili kreditiranju pod povoljnim uvjetima poslodavaca koji iskažu interesiranje za zapošljavanje otpuštenih lica, pri čemu poslodavac koji se kreditira mora osigurati posao određenom broju otpuštenih lica do isplate kredita koji mu je odobren ili na neodređeno vrijeme.

Projekat se, u skladu sa zakonskim propisima, finansira iz donatorskih sredstava Programa tranzicije i zbrinjavanja namijenjenih finansiranju jednog ili grupe otpuštenih lica, analogno kriterijima definiranim u Projektu informiranja o malom i srednjem preduzetništvu, ukoliko su obje strane (poslodavac i otpušteno lice ili više njih) saglasni sa utvrđenim kriterijima kreditiranja.

Projekat se, umjesto kreditiranja, može realizirati i dodjelom materijalne pomoći poslodavcu koji na neodređeno vrijeme zaposli lice u tranziciji u vrijednosti 50% odobrenog iznosa, određenog shodno kriterijima definiranim u Projektu informiranja o malom i srednjem preduzetništvu.

Projekat kreditiranja poznatog poslodavca dostupan je poslodavcima uključenim u Projekat, a nije dostupan otpuštenim licima zbog čijeg zapošljavanja se vrši realizacija ovog projekta.

Projekat se provodi na osnovu ugovora sklopljenog između Ministarstva odbrane i poznatog poslodavca.

7.7. Projekat pomoći u oblasti poljoprivrede

Projekat pomoći u oblasti poljoprivrede je komplementaran sa Projektom informiranja o malom i srednjem preduzetništvu, tako da se odredbe definirane tim projektom primjenjuju i u realizaciji ovog projekta.

Korisnicima će se pružiti pomoć i informacije o postojećim raspoloživim servisima i resursima i kroz pojedinačne projekte osigurati nabavka potrebnih sredstava, mehanizacije, opreme i stoke u oblasti poljoprivrede. Osnovna namjena projekta je neposredna pomoć u pokretanju poljoprivredne aktivnosti kroz pružanje informacija o postojećim servisima koji su ponuđeni na nivou općine, kroz nevladine organizacije i druge pružatelje usluga.

Pored ovlaštenih lica iz centara za regrutiranje i tranziciju, u realizaciju ovog projekta se mogu uključiti i stručna lica obrazovnih ustanova, poljoprivrednih udruženja, instituta i druga stručna lica.

7.8. Projekat stručnog usavršavanja i ospozobljavanja

Projekat stručnog usavršavanja i ospozobljavanja je dostupan otpuštenim licima koja ispunjavaju propisane kriterije obrazovnih ustanova i iskažu želju za zbrinjavanjem na ovaj način. Ograničenost kapaciteta obrazovnih ustanova koje će vršiti preobuku i sredstava koja se osiguraju za ovu namjenu uvjetuju potrebu selekcije lica koja se prijave za ovaj projekat.

Projekat se razvija radi profesionalnog usavršavanja i ospozobljavanja otpuštenih lica za poslove izvan institucija odbrane. Obuka će se vršiti u nivou stručne spreme lica koje se obučava, saglasno potrebama tržišta rada, iskazanim željama i sklonostima tih lica. Uz vlastiti pristanak, lica će se moći upućivati i na obuku za niži stepen stručne spreme od stepena koji imaju.

Ovaj projekat podrazumijeva planiranje, organizaciju i provođenje tačno određenih i certificiranih oblika usavršavanja i ospozobljavanja, a ostvaruje se sklapanjem ugovora između lica u tranziciji i Ministarstva odbrane. Korisniku Projekta se osigurava materijalna pomoć refundacijom troškova koštanja pojedinačnog projekta stručnog usavršavanja i obučavanja, analogno kriterijima definiranim za Projekat informiranja o malom i

srednjem preduzetništvu, a ukoliko korisnik Projekta prekorači maksimalno dozvoljeni iznos trošak prekoračenja snosi sam.

7.9. Projekat zapošljavanja kod dobavljača i poslovnih partnera MO

Osnovna svrha ovog projekta je zapošljavanje otpuštenih lica kod dobavljača i poslovnih partnera MO BiH. Projektom se, u skladu sa zakonskim propisima, nastoji osigurati zaposlenje otpuštenih lica u poslovnim subjektima koji posluju sa MO kao glavni dobavljači roba i usluga.

Elementi ovog projekta će se, u skladu sa zakonom, ugraditi u javna nadmetanja za poslove snabdijevanja Ministarstva odbrane i Oružanih snaga robama široke potrošnje i za pružanje usluga. Međusobne obaveze MO i izabranih dobavljača i poslovnih partnera regulirat će se posebnim ugovorom.

Projekat uključuje materijalna sredstva izabranom dobavljaču ili poslovnom partneru koji zaposli lice u tranziciji na neodređeno vrijeme u maksimalnom iznosu od 50% sredstava definiranih za Projekat informiranja o malom i srednjem preduzetništvu.

Projekat je dostupan izabranim dobavljačima ili poslovnim partnerima uključenim u Program tranzicije i zbrinjavanja, a nije dostupan otpuštenim licima zbog čijeg zapošljavanja se realizira.

7.10. Projekat ustupanja vojnih objekata za privrednu djelatnost *2

Projekat će se, u skladu sa zakonskim propisima i uz saglasnost entitetskih vlada, bazirati na posebnoj odluci ministra odbrane o ustupanju vojnih objekata za koje neće postojati potreba korištenja od Oružanih snaga ili MO za samostalnu privrednu djelatnost jednog ili grupe otpuštenih vojnih lica koji žele udružiti djelatnost.

Objekti će se ustupati na određeni vremenski period potreban za razvoj djelatnosti tog preduzeća bez ili uz minimalnu nadoknadu, nakon čega će se nastaviti poslovanje uz naplatu zakupnine za ustupljeni prostor. Projekat će upućivati otpuštena lica na njihovo udruživanje radi zajedničke privredne djelatnosti. Osnovna svrha Projekta je pomoći u samozapošljavanju jednog ili grupe otpuštenih lica putem malog i srednjeg preduzetništva.

Međusobne obaveze MO i lica kojima se odobri korištenje ovog projekta, kao i uvjeti zakupa, regulirat će se posebnim ugovorom.

¹ Oznaka *2 u nazivu ovog projekta označava da je ovaj vid pomoći, shodno zakonskim propisima, dostupan otpuštenim licima samo pod uvjetom da se za ustupanje neperspektivnih vojnih objekata i imovine prethodno osigura saglasnost nadležnih entitetskih organa.

8. Prioriteti i strategija provođenja Programa

Provođenje Programa tranzicije i zbrinjavanja bazirat će se na načelu postupnosti, sa stalnim praćenjem toka realizacije radi eventualnih korekcija u toku i načinu realizacije, ukoliko se za to ukaže potreba. Osnovno opredjeljenje je da se osigura postupnost i ravnomjernost u zbrinjavanju otpuštenih lica, sa ciljem da se osigura dovoljno raspoloživih finansijskih sredstava za kvalitetno provođenje projekata zbrinjavanja otpuštenog personala.

8.1. Prioriteti zbrinjavanja personala

Zakon o službi u OS BiH – član 173. definira uvjete prestanka vojne službe. Programom tranzicije i zbrinjavanja bit će obuhvaćena lica kojima profesionalna vojna služba prestane po članu 173. stav a), c) i d), zato što ne ispunjavaju uvjete iz člana 101. stav 1. Zakona o službi u OS BiH u pogledu dužine trajanja profesionalne vojne službe i godina starosti, a ne zadovoljavaju propisane uvjete za ostvarivanje prava na penziju.

Programom tranzicije i zbrinjavanja neće biti obuhvaćena lica kojima profesionalna vojna služba prestane u skladu sa ostalim stavovima člana 173. Zakona o službi u OS BiH, i to:

- b) zbog trajne zdravstvene nesposobnosti za vojnu službu,
- e) ako pet dana uzastopno neopravdano izostane s dužnosti ili sedam dana u toku godine s prekidima,
- f) ako je ocijenjeno konačnom ocjenom "loš",
- g) ako je tri puta uzastopno ocijenjeno ocjenom "potrebno osposobljavanje",
- h) zbog disciplinske kazne oduzimanja čina,
- i) zbog disciplinske kazne gubitka službe,
- j) ako je pravosnažno osuđeno na bezuvjetnu kaznu zatvora u trajanju dužem

- od šest mjeseci,
- k) sporazumno,
- l) na osnovu ličnog zahtjeva,
- m) ako je u vrijeme prijema na službu postojala smetnja za prijem, koju je profesionalno vojno lice prikrivalo,
- n) sticanjem uvjeta za penziju,
- o) smrću.

Program tranzicije i zbrinjavanja, pored navedenih principa, bazirat će se na opredjeljenju da se prioritet u implementaciji pojedinačnih projekata tranzicije i zbrinjavanja usmjeri na ekonomski, socijalno i zdravstveno ugroženije kategorije otpuštenih lica (niko ne radi, slaba porodična primanja, više članova porodice, neriješeno stambeno pitanje, raseljeno lice, invalidnost, teže bolesti u porodici), kao i ravnopravnosti spolova, a dodatnom podrškom mogu se podsticati i promovirati tzv. „uspješne priče“, odnosno uspješni projekti.

8.2. Upravljanje informacijama

Provođenje Programa tranzicije i zbrinjavanja i rad sa otpuštenim licima bazira se na bazi personalnih podataka pripadnika Oružanih snaga koja se vodi u Zajedničkom štabu OS BiH i Komandi za upravljanje personalom (KUP), koja će se ažurirati sa podacima iz registracijskih obrazaca LZ-1 za Program tranzicije i zbrinjavanja. Na ovakav način će se izraditi jedinstvena baza podataka otpuštenih lica, koja će predstavljati osnovu za rad centara za regrutiranje i tranziciju.

8.3. Priprema lica za otpust i faze procesa tranzicije i zbrinjavanja

Priprema lica za otpust počinje informiranjem istih u jedinicama i ustanovama OS BiH linijom komande i kontrole (preko prepostavljenih starješina) o osnovnim sadržajima Programa tranzicije i zbrinjavanja, projektima pomoći i pravima i mogućnostima za njihovo ostvarivanje, nakon čega lica u tranziciji podnose zahtjev za uključivanje u Program tranzicije i zbrinjavanja na obrascu LZ-1, čime započinje proces njihove pojedinačne tranzicije.

Proces se nastavlja u nadležnim centrima za regrutiranje i tranziciju obavljanjem pojedinačnih razgovora, održavanjem motivacijskih kurseva –

tranzicijskih radionica, nakon čega se vrši odabir, odobravanje i implementacija odabranog pojedinačnog projekta pomoći.

Osoblje nadležnih centara za regrutiranje i tranziciju će otpuštenim licima pružiti svu neophodnu stručnu pomoć i savjetovanje o Programu tranzicije i pojedinačnim projektima pomoći, pomoći im u odabiru pojedinačnog projekta pomoći i pratiti njegovu realizaciju.

9. Programske pristupe

Za uspješnu realizaciju Programa tranzicije i zbrinjavanja neophodno je osigurati da sve aktivnosti budu jedinstveno vođene i međusobno koordinirane, usklađene sa propisanim procedurama međusobne komunikacije u MO i OS BiH i jasno podijeljenom odgovornošću učesnika.

Program mora biti ekonomičan, sa jasno definiranim izvorima finansiranja njegove realizacije.

Radi uspješne realizacije Programa, neophodno je u potpunosti odvojiti proces izbora lica koja će biti otpuštena od procesa zbrinjavanja tih lica, odnosno u potpunosti odvojiti organe koji ove procese realiziraju. Neophodnost ovog odvajanja ogleda se u činjenici da je, sa stanovišta otpuštenih lica, neprihvatljivo da isti organ odlučuje o njihovom otpustu i zbrinjavanju.

9.1. Institucionalni pristup

Da bi se osigurala uspješna realizacija Programa u cjelini i njegovih pojedinačnih projekata, neophodno je učešće svih nivoa vlasti države i entiteta, pri čemu je neophodno definirati njihove zadatke i odgovornost za realizaciju istih.

Ministarstvo odbrane će međusobne obaveze i odgovornosti sa tim subjektima urediti potpisivanjem odgovarajućih protokola o međusobnoj saradnji i pomoći.

9.2. Ekonomski pristup

Ekonomski pristup Programu osigurat će se realizacijom sljedećih ciljeva i zadataka:

- vođenjem aktivne politike otvaranja novih radnih mjeseta širenjem privredne djelatnosti, u skladu sa potrebama tržišta,
- korištenjem postojećih kapaciteta obrazovnih ustanova za prekvalifikaciju otpuštenih lica,
- zapošljavanje otpuštenog personala bit će generator privrednog razvoja BiH i entiteta,
- povećanjem uposlenosti postojećih kapaciteta, osigurati će se otvaranje novih radnih mjeseta za otpuštena lica i
- vojni objekti za kojima prestaje potreba korištenja od Oružanih snaga odnosno Ministarstva odbrane mogu se, u skladu sa zakonskim propisima i uz saglasnost entitetskih vlada, staviti u funkciju privrede ustupanjem na korištenje otpuštenim licima koja se opredijele za samostalnu privrednu djelatnost.

9.3. Finansiranje

Za realizaciju sadržaja Programa potrebno je osigurati određena finansijska sredstva, koja su uvjetovana brojem otpuštenih lica i sadržajima Programa koji će se implementirati, i osigurati koordiniranu i efikasnu pomoći i saradnju organa vlasti i institucija svih nivoa, privrednih subjekata, nevladinih organizacija i donatora.

Uspješna realizacija Programa može se osigurati samo neprekidnim finansiranjem planiranih sadržaja Programa, shodno dinamici realizacije pojedinačnih projekata pomoći i efikasnom saradnjom i pomoći svih subjekata uključenih u njegovu realizaciju.

Finansijska sredstva će se osigurati iz unutrašnjih i iz vanjskih izvora finansiranja.

9.3.1. Unutrašnji izvori finansiranja

Finansiranje sadržaja Programa će se vršiti u skladu sa mogućnostima osiguranja potrebnih sredstava na godišnjem nivou.

Ministarstvo odbrane BiH će u prijedlogu budžeta institucija odbrane planirati odgovarajuća finansijska sredstva potrebna za uspostavljanje osnovne strukture Programa i realizaciju planiranih sadržaja Programa na

godišnjem nivou, a dio sredstava se može osigurati kroz animiranje vlada entiteta i organa vlasti svih nivoa da pomognu u realizaciji pojedinih sadržaja Programa.

Ministarstvo odbrane BiH će razviti jedinstven sistem institucionalnih aktivnosti i modela saradnje i pomoći državnih organa i institucija, organa entiteta, kantona i općina, pogotovo iz oblasti obrazovanja i rada i zapošljavanja, privrednih i drugih udruženja iz oblasti malog i srednjeg preduzetništva, nevladinih organizacija i donatora, u realizaciji projekata tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog personala.

9.3.2. Vanjski izvori finansiranja

Pored unutrašnjih resursa, sredstva koja su neophodna za realizaciju sadržaja Programa, mogu se osigurati donacijama kroz partnerstvo i pomoć prijateljskih država i međunarodnih organizacija.

Vanjskim izvorima finansiranja mogu se direktno, uz saglasnost partnera i donatora koji potpomažu realizaciju pojedinih sadržaja ili Programa u cjelini, finansirati sve aktivnosti i projekti definirani ovim programom tranzicije i zbrinjavanja, kao i aktivnosti kojima se indirektno doprinosi stvaranju prepostavki za njegovu uspješnu realizaciju.

Vanjskim izvorima finansiranja može se značajno doprinijeti opremanju nadležnih centara za regrutiranje i tranziciju potrebnom opremom, prije svega informatičkom (računari sa perifernim uređajima, mrežna oprema i softveri), aktivnostima informativne kampanje i medijske podrške Programu i projektima pomoći, edukaciji i profesionalnom osposobljavanju tranzicijskog osoblja i otpuštenih lica, aktivnostima savjetovanja i pomoći pri zapošljavanju, realizaciji jednog ili više pojedinačnih projekata pomoći ili Programa u cjelini, kao i realizaciji drugih aktivnosti koje su direktno ili indirektno vezane za implementaciju Programa tranzicije i zbrinjavanja.

9.3.4. Dopunski izvori finansiranja

U uvjetima donošenja odluke o reorganizaciji OS ili reformi sistema odbrane, može se osloboediti dio neperspektivnih vojnih objekata, građevinskog i poljoprivrednog zemljišta za koje neće postojati potreba daljnog korištenja od Oružanih snaga ili Ministarstva odbrane. Dio tih objekata može se, u skladu sa zakonskim propisima i uz saglasnost

entitetских vlada, na komercijalnoj osnovi staviti u funkciju zapošljavanja otpuštenih lica iznajmljivanjem pod povoljnim uvjetima, čime se mogu osigurati dodatna finansijska sredstva za realizaciju sadržaja Programa tranzicije i zbrinjavanja.

10. Praćenje (monitoring) i evaluacija implementacije Programa

Praćenje i evaluacija implementacije Programa, kako u cjelini, tako i pojedinih njegovih sadržaja, vršit će se svakodnevno, pri čemu će se prikupljati i analizirati svi relevantni pokazatelji i periodično sumirati u izvještaje.

Praćenje realizacije vršit će sve institucije uključene u realizaciju Programa u cjelini i po sadržajima koji su u njihovoј nadležnosti ili su u njih uključene. Proces kontrole realizacije sadržaja Programa vrši se kontrolom poštovanja propisanih procedura u procesu realizacije projekata zbrinjavanja i kontrolom finansijskog poslovanja.

Na nivou BiH, praćenje realizacije Programa tranzicije i zbrinjavanja u cjelini vrši Ministarstvo odbrane, preko Odsjeka za tranziciju personala, koji priprema periodične izvještaje o realizaciji Programa.

Osnovni kriteriji za ocjenu uspješnosti Programa je broj lica koja su našla novi posao nakon otpusta i održivost njihovog projekta reintegracije u civilni život.

Pored toga, evaluacija Programa će se vršiti kroz:

- ocjenu kvaliteta pripremljenih projekata zbrinjavanja i njihove adekvatnosti konkretnim potrebama otpuštenih lica,
- ocjenu kvaliteta rada centara za regрутiranje i tranziciju,
- ocjenu kvaliteta programa obuke (prekvalifikacije i dokvalifikacije) otpuštenih lica,
- ocjenu kvaliteta informiranja i medijske podrške,
- ocjenu ekonomičnosti Programa i njegovih sadržaja.

Evaluaciju Programa, načelno, treba vršiti nezavisno tijelo ili nevladina organizacija preko Ministarstva odbrane i eksperci iz ove oblasti.

V NADZOR, NADLEŽNOSTI I ODGOVORNOSTI

1. Nadzor i koordinacija provođenja Programa tranzicije i zbrinjavanja

Imajući u vidu složenost ovog programa po namjeni, ciljevima, zadacima i broju učesnika, neophodna je koordinacija aktivnosti na svim nivoima.

Na najvišem nivou, ministar odbrane Bosne i Hercegovine vrši rukovođenje, kontrolu i nadzor nad svim aspektima provođenja Programa tranzicije i zbrinjavanja u institucijama odbrane BiH, odobrava ga i izdaje direktive za njegovo ažuriranje.

Na operativnom nivou, Sektor za upravljanje personalom, preko Odsjeka za tranziciju personala, vrši koordinaciju svih operativnih aktivnosti u okviru institucija odbrane i sa institucijama i organima svih nivoa, nevladinim sektorom i donatorima, uključenim u Program, u toku realizacije Programa.

Centri za regrutiranje i tranziciju će sa organima lokalne uprave i samouprave, privrednim i obrazovnim subjektima, službama za zapošljavanje, unijama poslodavaca i regionalnim razvojnim i privrednim organizacijama i agencijama, uspostaviti radnu mrežu za provođenje sadržaja Programa.

2. Nadležnosti i odgovornosti za provođenje Programa tranzicije i zbrinjavanja

Ministarstvo odbrane BiH ima najviši nivo nadležnosti i odgovornosti za provođenje Programa. Osnovni zadatak je da osigura efikasno upravljanje Programom i osigura neprekidnost podrške svih organa i institucija na nivou BiH, a pogotovo entitetskih ministarstava za rad i zapošljavanje i ministarstava finansija, kao i kantona i općina i potencijalnih donatora.

2.1. Ministar odbrane BiH

U skladu sa svojim zakonskim nadležnostima i odgovornostima, ministar odbrane Bosne i Hercegovine:

1. donosi procedure za odobravanje i implementaciju Programa tranzicije i zbrinjavanja i izdaje naredbe za njegovo ažuriranje,

2. vrši nadzor i koordinaciju aktivnosti nad svim aspektima implementacije Programa tranzicije i zbrinjavanja u institucijama odbrane BiH,
3. uspostavlja strateško planiranje realizacije Programa tranzicije i zbrinjavanja i osigurava efikasnu kontrolu i praćenje realizacije Programa tranzicije i zbrinjavanja personala,
4. odobrava realizaciju pojedinačnih projekata pomoći i angažiranje resursa institucija odbrane BiH na tranziciji i zbrinjavanju personala,
5. osigurava neophodna finansijska sredstva u budžetu institucija odbrane,
6. preduzima aktivnosti na osiguranju pomoći i podrške drugih državnih i entitetskih organa i donatora i
7. izvještava Vijeće ministara i Parlamentarnu skupštinu Bosne i Hercegovine o realizaciji Programa tranzicije i zbrinjavanja.

2.2. Zamjenici ministra odbrane BiH

Zamjenici ministra odbrane BiH imaju nadležnosti i odgovornosti nad implementacijom Programa tranzicije i zbrinjavanja u institucijama odbrane BiH u skladu sa svojim zakonskim nadležnostima i odgovornostima.

2.2. Organizacijske jedinice Ministarstva odbrane BiH

U oblasti tranzicije i zbrinjavanja, organizacijske jedinice Ministarstva odbrane BiH, u međusobnoj koordinaciji i koordinaciji sa Zajedničkim štabom Oružanih snaga BiH, imaju sljedeće nadležnosti i odgovornosti:

Sektor za upravljanje personalom razvija i implementira Program tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog personala, uspostavlja i osigurava funkcioniranje neophodnih kapaciteta i upravlja cijelokupnim Programom.

U tom smislu, Sektor za upravljanje personalom, putem Odsjeka za tranziciju personala, provodi sljedeće aktivnosti:

- a) upravlja cijelokupnim Programom tranzicije i zbrinjavanja personala i pokreće procedure za njegovo ažuriranje,
- b) priprema, izrađuje i ažurira Pravilnik o tranziciji i zbrinjavanju otpuštenog personala, Operativno uputstvo za asistenciju otpuštenog personala MO i OS BiH i tranzicijske obrasce,

- c) uspostavlja koordinaciju aktivnosti između organizacijskih cjelina Ministarstva odbrane i ZŠ OS BiH i ostalih institucija, organa i subjekata uključenih u proces tranzicije i zbrinjavanja,
- d) izrađuje godišnje smjernice realizacije Programa tranzicije i zbrinjavanja i vrši operativnu kontrolu realizacije Programa u cjelini i pojedinačnih projekata,
- e) vrši planiranje, programiranje i budžetiranje poslova i procedura sistema tranzicije i zbrinjavanja,
- f) izrađuje i uspostavlja zahtjeve izvještavanja, kao i različite statističke metode u cilju ocjenjivanja efikasnosti, kako Programa tranzicije i zbrinjavanja u cjelini, tako i pojedinačnih projekata,
- g) priprema i predlaže godišnje, polugodišnje, kvartalne i mjesecne planove realizacije Programa tranzicije i zbrinjavanja i izvještava o realizaciji,
- h) brine o osnivanju, uspostavi, organizaciji, teritorijalnoj nadležnosti, popuni i funkcioniranju centara za regrutiranje i tranziciju, te priprema prijedloge personalnih rješenja u toj oblasti,
- i) učestvuje u procesu pripreme, izbora, odobravanja, implementacije i monitoringa pojedinačnih projekata tranzicije i zbrinjavanja, naročito sa aspekta raspoloživih finansijskih mogućnosti i osigurava efikasnu kontrolu implementacije tih projekata,
- j) izrađuje potrebne smjernice i uputstva za rad centara za regrutiranje i tranziciju i upravlja i koordinira njihovim radom,
- k) putem centara za regrutiranje i tranziciju informira otpuštena lica o procedurama implementacije Programa, projektima pomoći i pravima i mogućnostima svakog pojedinca i pruža im savjetodavne usluge u izboru karijere i pripremi za novi posao,
- l) učestvuje u aktivnostima info kampanje i prezentacija Programa i
- m) po potrebi, realizira i druge mјere i aktivnosti sa ciljem unapređenja kompletног sistema tranzicije i zbrinjavanja.

Periodične analize realizacije Programa moraju obuhvatiti sljedeća pitanja:

- a) analiza realizacije Programa u cjelini i pojedinačnih projekata,
- b) analiza aktivnosti učesnika u realizaciji sadržaja Programa,
- c) smjernice za dalji rad učesnika u realizaciji sadržaja Programa,
- d) izmjene i dopune sadržaja Programa.

Ministarstvo odbrane će, preko centara za regrutiranje i tranziciju, osigurati:

- a) blagovremenu i potpunu evidenciju o otpuštenim licima u bazama podataka informacijskog sistema,
- b) neposrednu vezu sa otpuštenim licima,
- c) potpuno informiranje otpuštenih lica o propisanim projektima tranzicije i zbrinjavanja i njihovim sadržajima, kao i pravima i mogućnostima svakog pojedinca,
- d) realizaciju motivacijskih kurseva i tranzicijskih radionica,
- e) pružanje savjetodavnih usluga u izboru karijere, pripremi za novi posao, ostvarivanju kontakta sa potencijalnim poslodavcima,
- f) pripremu dokumenata za pojedinačne projekte zbrinjavanja,
- g) pripremu lica za samostalnu privrednu djelatnost,
- h) pripremu za upućivanje i upućivanje lica na prekvalifikaciju,
- i) stalno praćenje i kontinuiranu pomoć otpuštenim licima do potpune realizacije odabranog pojedinačnog projekta pomoći.

Sektor za nabavku i logistiku, u skladu sa odlukama ministra odbrane, osigurava logističku podršku aktivnostima realizacije Programa tranzicije i zbrinjavanja i vrši nabavku neophodnih materijalno-tehničkih sredstava i opreme za rad centara za regrutiranje i tranziciju.

U tom smislu, Sektor za nabavku i logistiku:

- a) vrši nabavke neophodnih materijalno-tehničkih sredstava za izvršenje Programa tranzicije i zbrinjavanja i implementaciju pojedinačnih projekata pomoći i vrši nabavku potrebne opreme i sredstava za rad i funkcioniranje centara za regrutiranje i tranziciju,
- b) obavlja i druge poslove neophodne za podršku realizaciji Programa tranzicije i zbrinjavanja personala.

Sektor za finansije i budžet, u skladu sa važećim zakonskim, podzakonskim i drugim propisima i procedurama, planira finansijska sredstva za realizaciju Programa „Perspektiva“ i prati utrošak finansijskih sredstava tokom realizacije sadržaja Programa i priprema godišnje i periodične izvještaje o realizaciji utroška odobrenih budžetskih sredstava za potrebe tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog personala.

Ured za odnose sa javnošću će, u skladu sa odlukama ministra odbrane i Politikom odnosa sa javnošću MO i OS BiH, razviti i provoditi jedinstvenu strategiju i efikasan sistem info kampanje i medijske podrške Programa tranzicije i njegovih sadržaja i vršiti medijsku promociju aktivnosti institucija odbrane i drugih institucija u ovoj oblasti, sa posebnim, ali uzajamno povezanim nastupima prema pripadnicima Oružanih snaga, javnosti i potencijalnim donatorima.

Ostale organizacijske jedinice Ministarstva odbrane BiH i komande i jedinice Oružanih snaga BiH sudjeluju u implementaciji Programa tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog personala, u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima i ovlaštenjima i odgovornostima iz svoje nadležnosti.

2.3. Zajednički štab Oružanih snaga BiH

Zajednički štab Oružanih snaga BiH, u skladu sa odlukama ministra odbrane BiH, neposredno ili putem potčinjenih komandi i jedinica, u oblasti tranzicije i zbrinjavanja personala, ima sljedeće nadležnosti i odgovornosti:

- a) učestvuje u izradi i ažuriranju Programa tranzicije i zbrinjavanja i Pravilnika o tranziciji,
- b) upravlja aktivnostima otpusta personala u tranziciji i učestvuje u izradi konceptualnih i drugih planskih dokumenata i procedura potrebnih za izvršavanje zadataka u oblasti tranzicije i zbrinjavanja,
- c) priprema i nadgleda izvršenje naredbi u oblasti tranzicije i zbrinjavanja personala i prijem i kontrolu pojedinačnih zahtjeva za uključivanje u Program tranzicije i zbrinjavanja u potčinjenim jedinicama i centrima za regrutiranje i tranziciju i njihovo pravovremeno dostavljanje Ministarstvu odbrane, tj. Odsjeku za tranziciju personala na daljnji postupak,
- d) sarađuje i pruža neophodnu pomoć u uspostavi, opremanju i funkcioniranju neophodnih tranzicijskih kapaciteta i pripremi prijedloga personalnih odluka u toj oblasti,
- e) sarađuje u realizaciji info kampanje i medijske prezentacije Programa tranzicije i zbrinjavanja personala,
- f) preko potčinjenih jedinica i sastava i centara za regrutiranje i tranziciju informira lica u tranziciji o Programu u cijelini i o njegovim pojedinim sadržajima, tokovima i narednim planovima realizacije, kao i o procedurama, pravima i obavezama koja proizilaze iz

- implementacije Programa i pruža otpuštenim licima savjetodavne usluge u izboru karijere i pripremi za novi posao,
- g) priprema i ažurira personalnu bazu podataka pripadnika Oružanih snaga i bazu podataka otpuštenih lica koja sadrži podatke o procesu otpusta i tranzicije personala u OS BiH,
  - h) pruža organizacijsku i logističku podršku centrima za regrutiranje i tranziciju,
  - i) u slučaju donošenja odluke o reformi sistema odbrane ili reorganizaciji OS BiH, uspostavlja koordinaciju rada odgovarajućih komisija za izbor pripadnika Oružanih snaga za nastavak službe, odnosno otpust personala,
  - j) osigurava blagovremeno saopćavanje odluka (naredbi) o otpustu licima koja će biti otpuštena neposredno ili preko prepostavljenih starješina ranga komandanta puka-brigade ili višeg i upravlja svim fazama procedura koje su neophodne za podršku procesu razrješenja personala u OS BiH.

Komandanti jedinica i ustanova OS BiH osigurat će pravovremeno i potpuno informiranje svojih potčinjenih sastava o sadržajima Programa, osigurati saopćavanje odluka/naredbi o otpustu licima koja će biti otpuštena, te osigurati nesmetano provođenje procesa registracije otpuštenih lica za Program tranzicije i zbrinjavanja.

2.4. Drugi organi i institucije svih nivoa

Ministarstva za rad, zapošljavanje i socijalnu politiku entiteta će, u skladu sa protokolima koje će potpisati sa MO BiH i u kojima će se definirati međusobna prava i obaveze u realizaciji Programa tranzicije i zbrinjavanja, izvršavati sljedecće zadatke:

a) Neposredno:

- u pripremi strategije zapošljavanja posebno obraditi oblast zbrinjavanja otpuštenog vojnog personala,
- vršiti procjene potreba za kadrovima određenog profila, saglasno strategiji privrednog razvoja,
- u propisanom postupku pripremiti potrebne izmjene i dopune normativnih dokumenta radi osiguranja realizacije sadržaja Programa,
- propisati obaveze službi za zapošljavanje u postupku zbrinjavanja otpuštenog vojnog personala i

- neposredno učestvovati u realizaciji sadržaja Programa.

b) Preko službi za zapošljavanje:

- vršiti analizu tržišta rada i procjenu mogućnosti zapošljavanja u pojedinim granama privrede, po zanimanjima i stepenu stručne spreme,
- povremeno informirati Ministarstvo odbrane o stanju u sektoru zapošljavanja,
- osigurati stalnu vezu potčinjenih filijala i nižih organizacijskih jedinica sa centrima za regrutiranje i tranziciju,
- dostavljati centrima za regrutiranje i tranziciju podatke o potrebama za kadrovima po općinama i regionima,
- učestvovati u radu centara za regrutiranje i tranziciju pri realizaciji motivacijskih kurseva i tranzicijskih radionica,
- učestvovati u savjetovanju otpuštenih lica u izboru nove karijere, traženju novog zaposlenja ili otpočinjanju samostalne privredne djelatnosti,
- učestvovati u usmjeravanju otpuštenih lica na prekvalifikaciju koja je adekvatna njihovim znanjima i sposobnostima i
- učestvovati u zbrinjavanju otpuštenih lica saglasno važećim propisima.

Ministarstva obrazovanja entiteta će, u skladu sa protokolima koje će potpisati sa MO BiH i u kojima će se definirati međusobna prava i obaveze u realizaciji Programa tranzicije i zbrinjavanja, osigurati:

- verifikaciju stepena stručne spreme, naučnih i stručnih zvanja stečenih u vojnim školama i vojnim naučno-istraživačkim ustanovama, u skladu sa zakonom,
- verifikaciju diploma o stručnom osposobljavanju u centrima za regrutiranje i tranziciju, u skladu sa zakonom i
- potreban broj upisnih mjesta za otpuštena lica za školovanje i osposobljavanje u obrazovnim ustanovama.

Ministarstva finansija entiteta će, u skladu sa protokolima koje će potpisati sa MO BiH i u kojima će se definirati međusobna prava i obaveze u realizaciji Programa tranzicije i zbrinjavanja, preko Sektora za finansije i budžet MO, pomoći realizaciju ovog programa blagovremenim izdvajanjem

finansijskih sredstava potrebnih za realizaciju njegovih sadržaja, saglasno planiranoj dinamici realizacije i vlastitim mogućnostima, a Sektor će blagovremeno informirati sve učesnike o utrošku tih finansijskih sredstava.

Ministarstva privrede entiteta će, u skladu sa protokolima koje će potpisati sa MO BiH i u kojima će se definirati međusobna prava i obaveze u realizaciji Programa tranzicije i zbrinjavanja, u pripremi predlaganja mjera ekonomске politike, mjera za podsticanje investicijskih ulaganja, mjera za razvoj malih i srednjih preduzeća i mjera za razvoj nedovoljno razvijenih područja, posebno brinuti o mogućnostima zbrinjavanja otpuštenog vojnog personala. Saglasno tome, pripremit će sistemska rješenja kojima će omogućiti formiranje poslovnih udruženja i inkubatora i pokretanje privredne djelatnosti u napuštenim vojnim objektima. Prostornim planiranjem i urbanističkim rješenjima može se osigurati da se napušteni vojni objekti stave u funkciju privredne djelatnosti. Saglasno potrebama, mogu se sagledati mogućnosti da se otpušteni personal koji posjeduje specifična znanja u oblasti telekomunikacija, saobraćaja i saobraćajne infrastrukture, tehničke kontrole i druga, stavi u funkciju realizacije ovih poslova za potrebe tih ministarstva ili za vršenje inspekcijskog nadzora iz nadležnosti ministarstva.

Privredne komore entiteta će, u skladu sa protokolima koje će potpisati sa MO BiH i u kojima će se definirati međusobna prava i obaveze u realizaciji Programa tranzicije i zbrinjavanja, preuzimanjem mjera iz svog djelokruga rada, neposredno i preko regionalnih komora podsticati aktivnosti u funkciji zapošljavanja otpuštenog vojnog personala. Raspoložive podatke i analize privredne aktivnosti, sa iskazanim potrebama i projekcijama po regionima, stavit će na raspolaganje centrima za regrutiranje i tranziciju radi korištenja tokom profesionalne orientacije otpuštenih lica.

Unije poslodavaca će, u skladu sa protokolima koje će potpisati sa MO BiH i u kojima će se definirati međusobna prava i obaveze u realizaciji Programa tranzicije i zbrinjavanja, samostalno i preko njihovih regionalnih i općinskih udruženja, rješavati sljedeće zadatke:

- davati informacije o postojećim i novopokrenutim projektima otvaranja novih ili proširivanja djelatnosti postojećih malih i srednjih preduzeća,
- vršiti procjene potreba na tržištu za proizvodnjom ili uslugama koje bi mogле biti u funkciji zapošljavanja otpuštenog personala,

- pripremati projekte za samostalnu privrednu djelatnost i osnivanje malih i srednjih preduzeća, u skladu sa potrebama tržišta,
- pružati neposrednu pomoć licima koja se opredijele za samostalnu privrednu djelatnost ili osnivanje preduzeća u vršenju njihove djelatnosti.

Nevladine organizacije i druge asocijacije uključuju se u program u mjeri izraženih želja i potrebe za neposrednim učešćem u realizaciji sadržaja Programa tranzicije i zbrinjavanja, što će se regulirati potpisivanjem odgovarajućih protokola o saradnji sa MO BiH. Nevladine organizacije i druge asocijacije mogu se uključiti u pripremu pojedinačnih projekata, neposrednu realizaciju njihovih sadržaja i kontrolu i ocjenu kvaliteta realizacije.

Domaći i inozemni partneri i potencijalni donatori uključuju se u Program tranzicije i zbrinjavanja pružanjem finansijske i druge pomoći i podrške, savjetodavnim uslugama, edukacijom i razmjenom iskustava, angažiranjem eksperata i ostalim oblicima pomoći u toku pripreme i realizacije sadržaja Programa, a u skladu sa protokolima koje će potpisati sa MO BiH i u kojima će se definirati međusobna prava i obaveze u realizaciji pojedinih projekata pomoći i zbrinjavanja.

Program je otvoren za neposredno učešće partnera i potencijalnih donatora koji iskažu želju za pružanjem bilo koje vrste pomoći, a naročito stručne i finansijske. Sadržaji Programa koji se u potpunosti pripremaju i realiziraju finansiranjem od jedne ili više država ili donatora mogu, pored naziva i obilježja BiH, nositi i obilježja tog/tih donatora, ukoliko se takav zahtjev podnese.

3. Zaključak

Uspješnost cjelokupnog procesa otpusta i tranzicije personala zavisiće u najvećoj mjeri od kvaliteta Programa i njegovih sadržaja, kao i od kvaliteta rada institucija koje realiziraju te sadržaje. Program se mora zasnivati na jasnim i mjerljivim standardima.

Odredbama Programa tranzicije i Pravilnika o tranziciji, normativno je regulirana dostupnost cjelokupnog Programa i svih njegovih sadržaja svim licima otpuštenim shodno članu 101. stav 1., a u vezi sa članom 173. stav a),

c) i d) pod jednakim uvjetima i u skladu sa načelima Politike tranzicije i zbrinjavanja.

Transparentnost Programa i njegovih sadržaja i blagovremeno i potpuno informiranje svih ciljnih grupa imat će za rezultat povjerenje pripadnika Oružanih snaga i podršku javnosti i institucija.

Za uspjeh Programa u cijelini neophodan je zajednički i koordiniran pristup svih institucija koje učestvuju u njegovoj realizaciji. Po sadržaju, značaju i strukturi, Program ima državni karakter, te je neophodno osigurati mu takav prioritet, jer, u suštini, on nema alternativu u zbrinjavanju otpuštenog personala.

Primarni cilj Programa je reintegracija otpuštenog personala Oružanih snaga u civilne strukture. Da bi se taj cilj dostigao potrebno je da svi sadržaji Programa budu u skladu sa potrebama tržišta rada i projekcijama privrednog razvoja društva.

Dugoročni cilj Programa je razvoj sistema kojim će se osigurati adekvatno zbrinjavanje otpuštenog personala u budućnosti. Cilj je da se osigura predvidivost vojne karijere, čime će se osigurati uvjeti da pripadnici Oružanih snaga blagovremeno počnu i realiziraju sve pripreme za civilnu karijeru. Ovim će se osigurati postupnost priprema i znatno umanjiti stresnost procesa promjena.

Pravilnim usmjeravanjem otpuštenog personala na zanimanja koja odgovaraju njihovim sposobnostima i kvalitetom projekata prekvalifikacije, osigurat će se povećanje ugleda Oružanih snaga u društvu, a kod potencijalnih poslodavaca će se razvijati poželjnost prijema pripadnika Oružanih snaga kao radne snage zbog kvaliteta koje posjeduju.

Razvoj institucija koje će zbrinjavati otpušteni personal i kvalitet pomoći koje će te institucije pružati, imat će i povratno djelstvo na povećanje interesiranja mladih generacija za vojni poziv, zasnovan na spoznaji da će mu biti pružena kvalitetna pomoć u traženju novog posla, kada bude prestala potreba za njegovom službom u Oružanim snagama.

Velika stopa nezaposlenosti predstavlja ozbiljnu prijetnju uspješnosti realizacije Programa.

Neophodnost ovog programa i njegova različitost od projekata zbrinjavanja viška radne snage u civilnim strukturama sadržana je u činjenici da otpuštena vojna lica neće gubiti samo posao, već i profesiju. Na ovoj činjenici će se zasnovati info kampanja i medijska podrška Programu u cjelini.

VI ZAVRŠNE ODREDBE

1. Ažuriranje Programa

Ministarstvo odbrane BiH će pratiti primjenu i provođenje utvrđenih sadržaja Programa tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog personala i, po potrebi, vršiti usklađivanje i ažuriranje istog.

2. Stupanje na snagu

Program stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 10-02-3-1891-1/09
Sarajevo, 25.09.2013. godine

